

УКАЗ Президента України

Про рішення Ради національної безпеки і оборони України
від 17 липня 2024 року "Про Стратегію морської безпеки України"

Відповідно до статті 107 Конституції України **п о с т а н о в л я ю**:

1. Увести в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 17 липня 2024 року "Про Стратегію морської безпеки України" (додається).
2. Затвердити Стратегію морської безпеки України (додається).
3. Контроль за виконанням рішення Ради національної безпеки і оборони України, введеного в дію цим Указом, покласти на Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.
4. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
17 липня 2024 року
№ 468/2024

Введено в дію
Указом Президента України
від 17 липня 2024 року № 468/2024

РІШЕННЯ

Ради національної безпеки і оборони України

від 17 липня 2024 року

Про Стратегію морської безпеки України

За результатами розгляду проєкту Стратегії морської безпеки України
Рада національної безпеки і оборони України **вирішила**:

- Схвалити проєкт Стратегії морської безпеки України.
- Рекомендувати Президентові України затвердити Стратегію морської безпеки України.
- Кабінету Міністрів України із залученням Служби безпеки України і Служби зовнішньої розвідки України у тримісячний строк розробити та затвердити план заходів з реалізації Стратегії морської безпеки України.

Секретар Ради національної
безпеки і оборони України

О.ЛИТВИНЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Указом Президента України
від 17 липня 2024 року
№ 468/2024

СТРАТЕГІЯ морської безпеки України I. Загальні положення

1. Україна – морська держава, яка здійснює протидію неспровокованій широкомасштабній збройній агресії, безпідставно розв'язаній Російською Федерацією, зокрема з морських напрямків у Чорному і Азовському морях. Відновлення контролю України над тимчасово окупованими територіями, морським узбережжям, власними морськими просторами, а також відновлення і гарантування безпеки морських шляхів є життєво важливим для існування, забезпечення воєнно-політичної та економічної стабільності і розвитку Української держави. Україна зацікавлена у гарантуванні безпеки та забезпеченні свободи судноплавства як у Чорноморському регіоні, так і у світі.

2. Морський сектор, до якого в контексті гарантування морської безпеки належать також узбережжя та судноплавні річки прибережної держави, є вразливим для широкого спектра загроз: актів агресії, терористичної діяльності, незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів, незаконної торгівлі озброєнням та зброєю масового знищення, піратства, умисного перешкоджання свободі судноплавства, контрабанди, нелегальної міграції та торгівлі людьми, умисного заподіяння шкоди морському та річковому середовищу, незаконного, непідзвітного та нерегульованого рибальства, кіберзагроз тощо.

3. Морська безпека України – захищеність національних інтересів України на морі від наявних та потенційних загроз, а також забезпечення сталого розвитку України як морської та річкової держави. Державна політика у сфері морської безпеки спрямована на захист людини і громадянина, суспільства та держави.

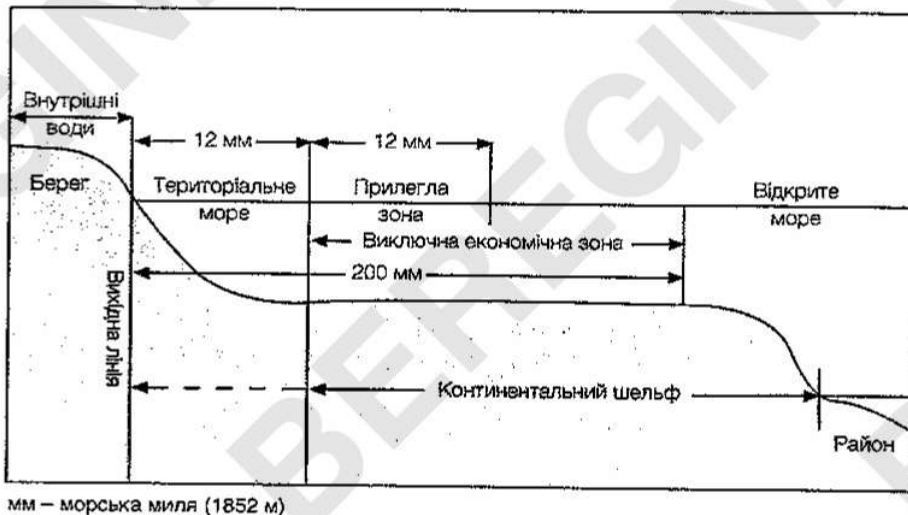
4. Сфера національних інтересів України на морі поширюється на Чорне та Азовське моря і Керченську протоку, морське узбережжя в межах міжнародно визнаних кордонів України, річки, які впадають в Азово-Чорноморський басейн, Середземне та Балтійське моря. До сфери національних інтересів належать морський простір євроатлантичного регіону, а також інші райони Світового океану, на які поширюються економічні та інші інтереси України.

5. Правовий режим Чорного та Азовського морів і Керченської протоки та гарантування безпеки України у зазначених акваторіях регулюється міжнародним морським правом, зокрема Конвенцією Організації Об'єднаних Націй з морського права та іншими міжнародними договорами і документами.

Співробітництво держав Чорноморського регіону у питаннях захисту Чорного моря від забруднення та засмічення визначається Конвенцією про захист Чорного моря від забруднення та протоколами до неї.

6. Україна має найбільшу серед держав Азово-Чорноморського басейну довжину морського узбережжя – 2759,2 кілометра. Азовське та Чорне моря містять українські морські простори: внутрішні води, територіальне море, прилеглу зону, виключну (морську) економічну зону та континентальний шельф України. Переліки географічних координат точок, які визначають вихідні лінії українських просторів в Азовському та Чорному морях, були передані Україною до Організації Об'єднаних Націй у 1992 році. Україна встановлює ширину свого територіального моря до межі, що не перевищує 12 морських миль (22,2 кілометра).

Схематичне зображення морських просторів

7. На українському шельфі Азовського та Чорного морів розвідано значні запаси корисних копалин. Під морським дном містяться перспективні газонасні горизонти, що підтверджено видобувною практикою як України, так і сусідніх держав Чорноморського регіону – Румунії та Турецької Республіки. Прогнозні ресурси вуглеводнів оцінюються в 2,3 млрд тонн умовного палива (близько 40% усіх нафтогазових ресурсів України). Водночас їхні поклади на українській ділянці шельфу Чорного моря розвідані лише на 4-5%. У межах виключної морської економічної зони України прогнозні ресурси природного газу становлять 1751 млрд куб. метрів, тоді як розвідані запаси – 48 млрд куб. метрів.

8. Дніпро, Дністер, Дунай, Південний Буг та інші річки на території нашої держави є однією з природних основ економічного розвитку і соціального добробуту Українського народу. Гарантування морської безпеки України є неможливим без захисту національних інтересів на внутрішніх водних шляхах.

9. Україна, використовуючи річки та моря, робить вагомий внесок у забезпечення глобальної продовольчої безпеки шляхом експорту власної високоякісної продукції агропромислового комплексу. Але бойові дії Російської Федерації, заподіяння шкоди населенню, економіці та довкіллю приморських регіонів, блокування морських портів та морського узбережжя України призвели до суттєвого скорочення експорту продовольства і загострили проблему голоду у світі.

10. Збройні сили Російської Федерації 6 червня 2023 року вчинили масштабний воєнний злочин – керований підрив Каховської гідроелектростанції імені П.С.Непорожнього, розташованої поблизу міста Нова Каховка. Це спричинило техногенну катастрофу, призвело до значної шкоди, завданої річковим та морській екосистемам, знищення сільськогосподарських угідь з посівами на великих територіях. Підтоплення пониззя річки Дніпро заподіяло непоправної шкоди судноплавству, зруйновано та виведено з ладу інфраструктуру портів та терміналів, розташованих у Херсонській області, знищено значну частину річкового флоту.

II. Засади Стратегії морської безпеки України та пріоритети морської безпеки України

11. Метою Стратегії морської безпеки України є забезпечення готовності, комплексного і ефективного запобігання та реагування на загрози морській безпеці України, які виникають на прибережних територіях, у її морських просторах, а також інших районах Світового океану, на які поширюються економічні та інші інтереси України.

12. Стратегія морської безпеки України ґрунтується на засадах:

1) оборони та безпеки – розвитку оборонних і безпекових морських спроможностей держави для стримування та відбиття збройної агресії проти України, мінімізації зовнішніх загроз та негативних впливів;

2) стійкості – здатності морського та річкового потенціалу держави адаптуватися до змін безпекового середовища, підтримувати стає функціонування в умовах зовнішніх і внутрішніх загроз, що динамічно змінюються;

3) розвитку – розбудови, зміцнення і посилення морського та річкового потенціалу держави з метою надійного забезпечення національних інтересів та гарантування безпеки на морі;

4) взаємодії – розбудови і зміцнення міжвідомчих зв'язків, а також стратегічних відносин з іншими державами задля здійснення практичних заходів розвитку співробітництва у спільних інтересах та гарантування національної безпеки України.

13. Пріоритетами морської безпеки України як невід'ємної складової забезпечення національної безпеки України є:

- 1) захист прав, свобод і законних інтересів громадян України;
- 2) гарантування відсічі широкомасштабній збройній агресії Російської Федерації з морських напрямків із подальшим виведенням (витісненням) збройних сил і озброєнь держави-агресора за межі території України та її морських просторів;
- 3) відновлення державного суверенітету, територіальної цілісності та політичної незалежності України у її міжнародно визнаних кордонах;
- 4) відновлення та забезпечення всеосяжного, справедливого та сталого миру в Україні;
- 5) перетворення України на потужну морську і річкову державу, розбудова військово-морського потенціалу, достатнього для стримування потенційних агресорів з морських та річкових напрямків, відновлення й розвитку морського і річкового потенціалу України;
- 6) забезпечення в українських морських просторах режимів судноплавства, визначених Конвенцією Організації Об'єднаних Націй з морського права та іншими міжнародно-правовими документами;
- 7) здійснення стратегічного курсу України на набуття повноправного членства нашої держави в Європейському Союзі, Організації Північноатлантичного договору, а також розбудову додаткових (регіональних) міжнародних форматів для гарантування безпеки і стабільності на морі;
- 8) перетворення Чорного та Азовського морів на мирні моря, відкриті і безпечні для міжнародної торгівлі та вільного судноплавства, на противагу спробам Російської Федерації затиснути їх межами так званого "руського озера".

III. Загрози морській безпеці України

14. Агресія Російської Федерації на морі.

Російська Федерація як держава-агресор – джерело довгострокових системних загроз національній безпеці України й інших держав Чорноморського регіону, Середземномор'я, а також глобальній безпеці. Зокрема, держава-агресор окупувала Азовське море та частину Чорного моря, завдає ракетні та авіаційні удари по території України з моря, встановила міни в морських і річкових просторах України, блокує порти та узбережжя України, здійснює напади на кораблі й торговельні судна, системно руйнує українські морські та річкові інфраструктурні об'єкти, зокрема портову інфраструктуру, і перешкоджає вільному судноплавству, економічній, іншій діяльності в

Чорному та Азовському морях і Керченській протоці, а також здійснює інші акти агресії. Існує перманентна загроза проведення державою-агресором морських десантних операцій.

15. Терористична діяльність, яка зачіпає інтереси морської індустрії та внутрішнього водного транспорту.

Проти судноплавства, суден, кораблів, судноплавних шлюзів, інших гідротехнічних споруд, морських та річкових портів і терміналів, об'єктів інфраструктури внутрішнього водного транспорту, а також інших інтересів морської індустрії та внутрішнього водного транспорту може спрямовуватися терористична діяльність, яка загрожує важкими широкомасштабними наслідками.

16. Незаконна торгівля озброєннями та товарами і матеріалами, що можуть бути використані для створення зброї масового знищення.

Використання морських просторів для незаконної торгівлі озброєннями та товарами і матеріалами, що можуть бути використані для створення зброї масового знищення, є однією з найбільш небезпечних загроз морській безпеці на національному, регіональному та глобальному рівнях. Водночас зобов'язання щодо нерозповсюдження зброї масового знищення та пов'язаних із нею товарів і матеріалів передбачені низкою міжнародних договорів, учасниками яких є, зокрема, всі держави Чорноморського регіону.

17. Незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів (наркаторгівля).

Наркосиндикати досить часто використовують морські судна в процесі своєї злочинної діяльності.

18. Піратство.

Піратські напади на судна загрожують морській безпеці зі стародавніх часів, створюючи, зокрема, небезпеку для життя моряків, судноплавства і торгівлі. Піратство може призводити до загибелі людей, каліцтва та захоплення моряків як заручників, суттєвих збоїв у торгівлі та судноплавстві, додаткових фінансових витрат судовласників, підвищення страхових зборів і витрат на безпеку, зростання витрат виробників та споживачів, а також заподіяння шкоди морському середовищу. Сучасному піратству притаманні високий рівень організації, використання новітніх зразків озброєнь, засобів зв'язку і транспорту.

19. Контрабанда.

Контрабанда морем завдає суттєвих збитків економіці держави, недоотриманні надходження до державного бюджету можуть сягати сотень мільярдів гривень.

20. Нелегальна міграція та торгівля людьми.

Проблеми нелегальної міграції та торгівлі людьми продовжують зростати. Щороку в Україну морським шляхом проникають нелегальні мігранти, що є суспільно небезпечним явищем, оскільки нелегальна міграція має тісний зв'язок з контрабандою, торгівлею людьми, наркоторгівлею, терористичною діяльністю, іншими тяжкими або особливо тяжкими злочинами, а також дестабілізує національний ринок праці.

21. Незаконне, невідзвітне та нерегульоване рибальство.

Надмірне добування водних біоресурсів не дає змоги налагодити невиснажливе рибальство та впливає на погіршення продовольчої безпеки на національному, регіональному та глобальному рівнях. Незаконне, невідзвітне та нерегульоване рибальство – одна з причин зменшення запасів водних біоресурсів, деградації рибного господарства як галузі, стримування розвитку прибережних територій.

22. Заподіяння шкоди морському та річковому середовищу, зокрема, як результат широкомасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України.

Негативний вплив на морське середовище відбувається внаслідок маневрування військових кораблів і суден Російської Федерації, запусків з надводних кораблів та підводних човнів ракет, впливу відпрацьованого палива, яке потрапляє в море, шкоди довкіллю від мін, потоплених кораблів і збитих ракет, руйнування греблі Каховської гідроелектростанції імені П.С.Непорожнього, а також хімічного забруднення токсичними речовинами, що потрапляють у море зі стоками, внаслідок бойових дій на суші. Ще одним джерелом загроз є вплив специфічних радіочастот та військових шумів на морські біологічні ресурси. Незадовільний екологічний стан Азовського та Чорного морів також зумовлений значним перевищенням обсягу надходження забруднювальних речовин над асиміляційною здатністю морських екосистем, що призвело до бурхливого розвитку процесів евтрофікації, забруднення морських вод, втрати біологічного та ландшафтного різноманіття, скорочення обсягу водних біоресурсів, зниження якості рекреаційних ресурсів, виникнення загрози здоров'ю населення. Основними джерелами забруднення є стоки річок, стічні води з точкових та дифузних берегових джерел, морські транспортні засоби.

23. Кіберзагрози.

Наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України у кіберпросторі, мають негативний вплив на стан кібербезпеки держави, кібербезпеку та кіберзахист її об'єктів, зокрема, пов'язаних із гарантуванням морської безпеки.

IV. Цілі у справі забезпечення морської безпеки України

24. Цілями України у справі забезпечення морської безпеки є:

1) підвищення спроможності складових сектору безпеки і оборони України, зокрема Військово-Морських Сил Збройних Сил України та Морської охорони Державної прикордонної служби України для ефективної протидії агресії та адекватного реагування на інші загрози морській безпеці України, їх усунення або мінімізації;

2) деокупація тимчасово окупованих узбережжя, районів внутрішніх вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони і континентального шельфу України;

3) забезпечення державного суверенітету, суверенних та інших прав у морських просторах України;

4) забезпечення сталого розвитку України як морської та річкової держави, всебічного розвитку вітчизняної морської індустрії та внутрішнього водного транспорту, зокрема сфер торгівлі, туризму, освіти і науки, культури та рекреаційних зон Азово-Чорноморського басейну;

5) отримання компенсацій за спричинені агресором втрати, відбудова морської та річкової інфраструктури, пошкодженої внаслідок бойових дій, а також відновлення деокупованих територій;

6) відновлення й підтримання міжнародного миру і безпеки в Азовському, Чорному, Середземному та Балтійському морях і Керченській протоці, а також в інших районах Світового океану відповідно до вимог Статуту Організації Об'єднаних Націй та Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права;

7) подолання наслідків ведення бойових дій, техногенних та екологічних катастроф, запобігання забрудненню Азовського і Чорного морів, річок, поліпшення їх екологічного стану.

V. Керівні принципи, напрями забезпечення державної політики у сфері морської безпеки України та завдання, які визначає Стратегія морської безпеки України

25. Реалізація Стратегії морської безпеки України здійснюється з дотриманням таких керівних принципів:

1) дотримання принципів і норм міжнародного морського права, міжнародного гуманітарного права, міжнародного права у сфері захисту прав людини та законодавства України;

2) забезпечення свободи судноплавства;

3) гарантування суверенітету і територіальної цілісності України в її міжнародно визнаних кордонах;

4) відновлення і підтримання екологічної рівноваги морського та річкового середовища;

5) внутрішньодержавна координація;

6) міжнародне співробітництво та партнерство;

7) розвиток державно-приватного партнерства.

26. Напрями забезпечення державної політики у сфері морської безпеки України:

1) обізнаність – усвідомлення морської безпеки як національного пріоритету та здатність державних органів володіти й обмінюватись інформацією, необхідною для формування і реалізації державної політики у сфері морської безпеки України на національному, регіональному і глобальному рівнях;

2) вплив – здатність державних органів до узгоджених інформаційних, дипломатичних, економічних, правоохоронних, військових та інших форм забезпечення захищеності національних інтересів на морі;

3) запобігання – здатність державних органів до запровадження комплексу превентивних заходів щодо відведення або мінімізації загроз морській безпеці України;

4) захист – здатність суб'єктів забезпечення морської безпеки України до вчинення узгоджених активних дій із забезпечення стійкості і захисту об'єктів інфраструктури та національних інтересів України на морі;

5) відповідь – здатність державних органів до своєчасної та адекватної відповіді на посягання на національні інтереси України на морі, утримання досягнутих результатів визначеної політики.

27. Стратегія морської безпеки України визначає такі завдання:

1) нарощування спроможностей Збройних Сил України для стримування і відсічі збройній агресії проти України з морських та річкових напрямків, ведення превентивних та асиметричних дій для нівелювання чисельної і технологічної переваги агресора, виконання завдань з використанням єдиного інформаційного простору;

2) побудова збалансованих Військово-Морських Сил з усіма родами військ (сил), які будуть спроможні забезпечити гарантоване виконання завдань, як під час відбиття збройної агресії з морського напрямку, так і в мирний час, зокрема забезпечити протиповітряне та протиракетне прикриття морських портів і торговельного судноплавства на морських комунікаціях;

3) нарощування спроможностей сил безпеки і сил оборони шляхом оснащення морськими безекіпажними апаратами (системами, комплексами) різних класів та морськими безпілотними літальними апаратами (комплексами) різного призначення;

4) залучення інвестицій та сучасних технологій до кораблебудівної, суднобудівної та судноремонтної галузей України, зокрема створення або участь у створенні кораблебудівних, суднобудівних підприємств на території України та інших держав-партнерів;

5) інноваційний розвиток наукового і виробничого потенціалу оборонно-промислового комплексу України для забезпечення потреб морського та річкового секторів;

6) створення умов для тимчасової міжнародної військової (військово-морської) присутності на території Кримського півострова після його деокупації для гарантування безпеки в Чорноморському регіоні відповідно до норм міжнародного права;

7) використання всіх можливих міжнародно-правових механізмів для максимального обмеження військово-морської присутності Російської Федерації в Азово-Чорноморському басейні;

8) створення міжнародної платформи "Безпечне Чорне море" (Secure Black Sea) із залученням держав Чорноморського регіону (крім Російської Федерації), держав Середземномор'я, Глобального Півдня та інших держав, які стикаються з викликами економічного та продовольчого характеру внаслідок перешкоджання Російською Федерацією свободі судноплавства в Азово-Чорноморському басейні;

9) укладення з державами Чорноморського регіону (крім Російської Федерації) та іншими зацікавленими державами дво- та багатосторонніх угод про надання Україні гарантій безпеки, які включатимуть механізми гарантування безпеки в Азово-Чорноморському басейні, зокрема на виконання Спільної декларації про підтримку України, вчиненої 12 липня 2023 року в м. Вільнюсі;

10) розвиток взаємодії з міжнародними партнерами в рамках Коаліції спроможностей морської безпеки, яку очолюють Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії та Королівство Норвегія, для посилення і розвитку спроможностей Військово-Морських Сил Збройних Сил України;

11) створення "протимінної коаліції" за участю держав – членів НАТО, яка проводитиме розмінування регіону, зокрема українських морських просторів та річок, у післявоєнний період під егідою НАТО і ЄС;

12) проведення операції зі знешкодження мін, установлених державою-агресором в українських морських просторах, річках та портах;

13) організація спільних або скоординованих з державами-партнерами безпекових місій (морських патрулів) в Азово-Чорноморському басейні;

14) розвиток взаємодії з державами – членами НАТО, проведення навчань, маневрів та інших спільних заходів, забезпечення постійної присутності сил Альянсу в Чорному морі, розбудова системи базування флоту

та відповідної інфраструктури для надійного гарантування безпеки в Чорноморському регіоні та Середземномор'ї;

15) досягнення сумісності сил і засобів Військово-Морських Сил Збройних Сил України, Морської охорони Державної прикордонної служби України з військово-морськими силами та підрозділами берегової охорони держав – членів НАТО і ЄС, забезпечення готовності до виконання завдань за призначенням та ефективного застосування у складі міжнародних формувань, видових, міжвидових та міжвідомчих угруповань (формувань) шляхом реалізації завдань, визначених вимогами до взаємосумісності до морської компоненти переліку вимог до взаємосумісності сил оборони України, розглянутих під час засідання Ради Україна – НАТО Саміту НАТО у м. Вашингтоні, Сполучені Штати Америки;

16) розроблення та запровадження системи постійного оцінювання ризиків, своєчасної ідентифікації загроз і визначення вразливостей, ефективного стратегічного планування та кризового менеджменту, сучасних протоколів реагування на кризові ситуації з урахуванням рекомендацій НАТО та ЄС;

17) надійний захист прав власності Українського народу на природні ресурси, які містяться в межах українських морських просторів, забезпечення сталого розвитку і видобутку цих природних ресурсів, охорона суверенних прав України в її прилеглий зоні та виключній (морській) економічній зоні;

18) сприяння розвитку морського та річкового секторів як таких, що мають значний потенціал для розвитку України, її економіки, логістичної інфраструктури транспортних перевезень, туризму, освіти і науки, культури та рекреаційних зон Азово-Чорноморського басейну, гарантування безпеки морських кордонів держави;

19) посилення інституційної спроможності органів правопорядку та прокуратури з метою протидії злочинній та незаконній діяльності на морях та річках, зокрема терористичній діяльності, торгівлі людьми та протидії нелегальній міграції, незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів, незаконному обігу ядерних матеріалів та зброї, умисному заподіяння шкоди морському та річковому середовищу, а також незаконній діяльності у галузі рибного господарства;

20) модернізація системи освіти щодо підготовки фахівців для морського сектору, приведення стандартів освіти відповідно до оборонних та безпекових потреб держави. Створення умов для навчання, підготовки та роботи фахівців для морського сектору та випускників відповідних закладів освіти;

21) нарощування професійного кадрового потенціалу шляхом навчання військовослужбовців та працівників, підвищення фахового рівня персоналу, діяльність якого пов'язана із забезпеченням морської безпеки, за кращими

вітчизняними та закордонними практиками з урахуванням стандартів держав – членів НАТО щодо освіти і підготовки, використання для цього можливостей міжнародного співробітництва з метою підготовки фахівців державних органів, Військово-Морських Сил Збройних Сил України та Морської охорони Державної прикордонної служби України всіх рівнів в іноземних закладах освіти, здійснення обміну викладачами (інструкторами);

22) забезпечення високого рівня взаємодії та координації між суб'єктами забезпечення морської безпеки України, а саме: Кабінетом Міністрів України, Міністерством оборони України, Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Морською охороною Державної прикордонної служби України, уповноваженими міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, військовими формуваннями, органами правопорядку та прокуратури, підприємствами, установами і організаціями, діяльність яких пов'язана із забезпеченням морської безпеки;

23) дотримання всіма суб'єктами забезпечення морської безпеки України, зокрема розвідувальними органами, принципів координації у сфері морської безпеки та обміну важливою для національної безпеки інформацією відповідно до законодавства;

24) встановлення чіткого розподілу повноважень між суб'єктами забезпечення морської безпеки України з метою усунення дублювання завдань та функцій;

25) удосконалення законодавства щодо формування та реалізації державної політики у сфері морської безпеки України;

26) створення та забезпечення функціонування державної інтегрованої інформаційної системи висвітлення надводної та підводної обстановки в Азово-Чорноморському басейні та басейнів річок Дніпро і Дунай на базі Військово-Морських Сил Збройних Сил України, інтеграції цієї системи в систему об'єднаного керівництва силами оборони та військового управління у Збройних Силах України, а також обмін даними (інформацією) системи з державами-партнерами відповідно до законодавства України;

27) нарощування оперативного-рятувальних та інших спроможностей сектору безпеки і оборони України з метою посилення його готовності до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій на водних просторах, підвищення здатності надавати гуманітарну допомогу у разі катастроф (а також у рамках міжнародних гуманітарних операцій), реалізовувати стабілізаційні заходи, зокрема щодо розмінування морських та інших акваторій, їх очищення від хімічних та інших токсичних речовин, техногенного забруднення тощо, забезпечення гнучкого та впорядкованого реагування в умовах кризи або надзвичайних ситуацій;

28) зміцнення міжнародної співпраці та координації у сфері морської безпеки, розроблення нових міжнародних інструментів, механізмів та систем гарантування безпеки на регіональному та глобальному рівнях, які сприятимуть усуненню загроз і підвищенню рівня морської безпеки України, Чорноморського регіону, Середземномор'я та світу, створення нового чорноморського військово-морського з'єднання держав-партнерів за участю України, зокрема для відвернення загроз з боку Російської Федерації;

29) налагодження співпраці та долучення до діяльності наявних центрів передового досвіду (ЦПД) НАТО з морської безпеки НАТО (MARSEC COE, м. Стамбул, Турецька Республіка), морської мінної війни (Naval Mine Warfare, NMW COE, м. Остенде, Королівство Бельгія), операцій об'єднаних військово-морських сил (Combined Joint Operations from the Sea, CJOS COE, м. Норфолк, штат Вірджинія, Сполучені Штати Америки), операцій у замкнених водоймах та на мілководді (Operations in Confined and Shallow Waters, CSW COE, м. Кіль, Федеративна Республіка Німеччина), морського координаційного центру НАТО (м. Варна, Республіка Болгарія), Морського центру критичної підводної інфраструктури (м. Нортвуд, Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії), Навчального центру з операцій з перехоплень на морі (Суда-Бей, о. Крит, Грецька Республіка);

30) забезпечення виконання зобов'язань, взятих Україною в рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

31) забезпечення виконання міжнародних зобов'язань щодо охорони людського життя на морі, безпеки мореплавства, захисту і збереження морського середовища, взятих Україною за конвенціями Міжнародної морської організації, приєднання до інших інструментів цієї організації;

32) забезпечення ефективного виконання Україною обов'язків прибережної держави, держави прапора та держави порту;

33) поглиблення взаємодії з Європейською Агенцією з прикордонної та берегової охорони (FRONTEX) та інтеграція до інформаційних систем і баз даних ЄС;

34) активізація участі України у діяльності міжнародних організацій, зокрема Міжнародної морської організації, Міжнародної гідрографічної організації, Європейської економічної комісії Організації Об'єднаних Націй, Дунайської комісії, Організації чорноморського економічного співробітництва, Комісії із захисту Чорного моря від забруднення, Міжнародної комісії із захисту ріки Дунай, Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН, Генеральної комісії з питань рибальства у Середземному морі, приєднання до нових міжнародно-правових інструментів задля забезпечення користування більшим спектром способів впливу для протидії незаконним діям держави-агресора на морі та в портах;

35) зменшення впливу Російської Федерації в рамках міжнародних організацій, зокрема Організації чорноморського економічного співробітництва, а саме – у профільних комітетах цієї організації;

36) усунення Російської Федерації від адміністрування бази даних Меморандуму про взаєморозуміння щодо контролю державою порту у Чорноморському регіоні;

37) вихід української сторони з міжнародних договорів, укладених з Російською Федерацією;

38) поглиблення на регіональному та глобальному рівнях міжнародного співробітництва з питань пошуку і рятування людей на морі, безпеки судноплавства, у справах боротьби з піратством, тероризмом, незаконною міграцією та іншою злочинною діяльністю на морі, активізація співпраці з Міжнародною організацією кримінальної поліції – Інтерполом;

39) використання всіх можливих міжнародно-правових та фінансово-економічних механізмів задля захисту національних інтересів України на морі, деокупації тимчасово окупованих Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, районів внутрішніх вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони і континентального шельфу України, а також забезпечення державного суверенітету, суверенних та інших прав у власних морських просторах, зокрема, за допомогою заходів безперервного посилення санкційного тиску на державу-агресора та всіх держав, юридичних і фізичних осіб, які причетні до розв'язання, підтримки та сприяння збройної агресії проти України, активної позовної діяльності проти держави-агресора, її представників у міжнародних судових установах, сприяння громадянам і юридичним особам України у поданні позовів про захист порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи законних інтересів у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією та супроводженні таких позовів;

40) проведення розмежування морських просторів у Чорному та Азовському морях і Керченській протоці з Російською Федерацією відповідно до норм міжнародного права;

41) розширення географії економічного партнерства у морському секторі, отримання та створення новітніх морських технологій;

42) участь у роботі, спрямованій на збереження і раціональне використання морів та океанів, зокрема Арктичного та Південного, а також використання їхніх ресурсів Україною відповідно до норм міжнародного права;

43) досягнення та підтримання належного рівня екологічного стану Азовського та Чорного морів відповідно до Директиви Європейського Парламенту та Ради 2008/56/ЄС від 17 червня 2008 року про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері екологічної політики щодо морського

середовища та з урахуванням Директиви 2000/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2000 року "Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики";

44) забезпечення дотримання законодавства України під час здійснення рибальства, зокрема недопущення незаконного, невідзвітного та нерегульованого рибальства в українських морських просторах, зокрема рибальства суднами іноземних держав;

45) створення сприятливих умов для розвитку судноплавства, морської індустрії та внутрішнього водного транспорту, зокрема через залучення вітчизняних та іноземних інвестицій, оптимізації системи портових зборів та приведення їх відповідно до конкурентного рівня, підвищення іміджу України як держави прапора та збільшення кількості суден під Державним Прапором України;

46) проведення систематичних консультацій на спеціально створених постійних платформах між суб'єктами забезпечення морської безпеки України та приватним сектором, експертами і вченими, зокрема іноземними, з питань морської безпеки, розвитку морської індустрії, внутрішнього водного транспорту і торгівлі;

47) провадження діяльності, спрямованої на розширення морських наукових досліджень, зокрема в полярних регіонах, відповідно до Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права, охорону та збереження підводної культурної та археологічної спадщини, а також залучення державних та приватних інвестицій до розвитку морських наукових досліджень;

48) проведення форсайтних досліджень для виявлення найперспективніших (пріоритетних) напрямів за кожним тематичним напрямом морських досліджень та здійснення патентного аналізу на основі світової бази патентів Derwent Innovation;

49) розроблення нових, уточнення чинних та впровадження програм розвідки, освоєння та видобутку ресурсів природного газу на шельфі, зокрема із залученням іноземних інвесторів;

50) реалізація проєктів генерації енергії з відновлюваних джерел у межах виключної (морської) економічної зони України, зокрема в рамках створення систем розподілу micro grid на базі "розумних мереж";

51) створення та вдосконалення системи захисту критичної морської енергетичної інфраструктури, її забезпечення за допомогою реалізації програм створення підводних систем захисту, дронівих та протидронівих рішень;

52) участь у міжнародній співпраці з вивчення можливостей розбудови морської інфраструктури з перевалки скраплених газів, зокрема гідрогену;

53) плекання морських традицій України, популяризація історії морського і річкового судноплавства, а також сприяння розвитку відповідних молодіжних навчально-виховних центрів;

54) сприяння розвитку водних видів спорту, вітрильного судноплавства, екологічного водного туризму та рекреаційних зон Азово-Чорноморського басейну;

55) зміцнення довіри між суб'єктами забезпечення морської безпеки України та приватним сектором, а також між Україною та державами-партнерами і міжнародними організаціями.

VI. Очікувані результати

28. Реалізація Стратегії морської безпеки України сприятиме:

- 1) створенню умов для припинення агресії Російської Федерації в українських морських просторах;
- 2) деокупації тимчасово окупованих районів внутрішніх вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони і континентального шельфу України, відновленню контролю над узбережжям України в Чорному та Азовському морях;
- 3) знешкодженню мін, установлених державою-агресором, в українських морських просторах та портах;
- 4) підвищенню спроможності складових сектору безпеки і оборони України у справі забезпечення морської безпеки;
- 5) вільному судноплавству в українських морських просторах;
- 6) посиленню стійкості України перед щораз більшими зовнішніми та внутрішніми загрозами у Чорноморському регіоні;
- 7) створенню системи ефективною координації діяльності суб'єктів гарантування морської безпеки України, удосконаленню її архітектури;
- 8) ефективному використанню морських просторів України та річок у межах України;
- 9) створенню умов для ефективного міжнародного співробітництва з питань національної безпеки України у сферах морської та річкової діяльності;
- 10) зміцненню не тільки морської безпеки України, а й усього Чорноморського регіону та Середземномор'я;
- 11) перетворенню України на потужну морську та річкову державу;
- 12) покращенню екологічного стану Чорного та Азовського морів;
- 13) зміцненню позицій України на стратегічному шляху до набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

VII. Оцінка реалізації Стратегії морської безпеки України

29. Оцінка реалізації Стратегії морської безпеки України здійснюється за:

- 1) кількісними (індикативними) та якісними показниками реалізованих заходів, передбачених планом заходів із реалізації Стратегії морської безпеки України;
- 2) ефективністю реалізованих органами державної влади заходів та програм, зокрема цільових, спрямованих на зміцнення морської безпеки України, Чорноморського регіону, Середземномор'я та світу, або морських програм та заходів, реалізованих за безпосередньою участю органів державної влади;
- 3) результативністю прийнятих нормативно-правових актів, ратифікованих міжнародних договорів, спрямованих на зміцнення морської безпеки України, Чорноморського регіону, Середземномор'я та світу;
- 4) показниками оперативних (бойових) спроможностей сил і засобів Військово-Морських Сил Збройних Сил України та Морської охорони Державної прикордонної служби України;
- 5) кількістю створених робочих місць у вітчизняній морській індустрії та внутрішньому водному транспорті;
- 6) щорічними обсягами видобутку природних ресурсів, зокрема енергетичних, на шельфі;
- 7) щорічним обсягом інвестицій у вітчизняну морську індустрію та внутрішній водний транспорт;
- 8) кількістю морських суден та суден внутрішнього плавання під Державним Прапором України;
- 9) кількістю суднозаходів в українські морські та річкові порти і термінали;
- 10) щорічним загальним обсягом переробки вантажів в українських морських та річкових портах і терміналах;
- 11) щорічним загальним прибутком українських підприємств, установ, організацій – суб'єктів господарювання у сфері морської індустрії та внутрішнього водного транспорту;
- 12) іншими кількісними та якісними показниками.

VIII. Ресурси, необхідні для реалізації Стратегії морської безпеки України

30. Реалізація Стратегії морської безпеки України забезпечуватиметься за кошти державного бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством України, зокрема іноземних інвестицій.

Заключні положення

31. Ця Стратегія як документ середньострокового планування є основою для розроблення інших документів планування у сфері забезпечення морської безпеки держави, які визначатимуть шляхи та інструменти її реалізації.

32. Кабінет Міністрів України розробляє та затверджує план заходів із реалізації Стратегії морської безпеки України, який містить етапність, строки виконання кожного окремого заходу із зазначенням виконавців, кількісних та якісних показників. На основі плану заходів із реалізації Стратегії морської безпеки України інші державні органи розробляють плани і реалізують заходи щодо забезпечення морської безпеки.

33. На основі аналізу реалізації планів у сфері забезпечення морської безпеки держави Кабінет Міністрів України кожні пів року інформує Раду національної безпеки і оборони України про хід і результати виконання завдань, передбачених цією Стратегією, та вносить необхідні пропозиції для підвищення ефективності дій держави з метою досягнення поставлених цілей.

34. Рада національної безпеки і оборони України та Кабінет Міністрів України координують і контролюють виконання Стратегії морської безпеки України у межах повноважень, визначених Конституцією та законами України.

35. Демократичний цивільний контроль за діяльністю державних органів щодо реалізації цієї Стратегії здійснюється відповідно до вимог Закону України "Про національну безпеку України".

**Керівник Офісу
Президента України**

А.ЄРМАК